

Antecedenten

1.

De bvba Maxi [redacted] Belgium, voorheen de bvba Z[redacted], opgericht in april 2005, is een dierenspecialzaak, die zich toelegt op de detailhandel in huisdieren en voeding en benodigdheden ervoor.

De bvba O[redacted] Creations is een bedrijf, dat gespecialiseerd is in grafische vormgeving en design.

Tussen beide vennootschappen bestond er vóór mei 2010 een langdurige en intensieve handelsrelatie, waarbij O[redacted] Creations voornamelijk het concept en drukwerk van folders en flyers voor Maxi [redacted] Belgium verzorgde. Hierbij factureerde O[redacted] Creations tot meerdere malen per maand haar prestaties, die zij voor Maxi [redacted] Belgium verrichtte.

Met e-mail van 10 mei 2010 maakte dhr. Johan Van [redacted], optredende voor Maxi [redacted] Belgium een einde aan de samenwerking. De inhoud van deze e-mail luidt als volgt:

"Ik doe mijn best om deze facturen zo snel mogelijk betaald te krijgen.

Verder heb ik minder nieuws dat de lay out van de juni folder is overgenomen door Fr[redacted] Duitsland, de slechte cijfers hebben zo'n reactie teweeg gebracht dat een aantal zaken door Duitsland zijn overgenomen om een en ander terug recht te trekken.

Ik betreur het een beetje dat de folder er ook bijzit omdat dit voor mij zeker niet de oorzaak van de mindere cijfers is, en dit wordt ook beaamd maar langs de andere kant is de folder wel een middel om deze scheve situatie recht te zetten en daarom zo belangrijk als tool dat ze hier de touwtjes in eigen handen hebben genomen.

Ik bel je straks nog wel even met wat meer verduidelijking (in de loop van de late namiddag)

't spijt me om je dit zo te moeten melden, en ik beseft ten volle in welk parket ik je hiermee breng, maar helaas heb ik op deze beslissing geen invloed gehad en kan ik niet anders dan me hierbij neer te leggen.

Zonde dat het op deze manier moet eindigen na 12 jaar goede samenwerking. We zien en horen mekaar nog en ongetwijfeld kom je in nieuwe projecten terug in beeld."

In een uitvoerige aangetekende brief van 9 juni 2010 protesteerde O[redacted] Creations tegen deze "eenzijdige onmiddellijke verbreking van de samenwerkingsovereenkomst van

uwentwege.” Zij eiste een verbrekingsvergoeding van 20.000,00 EUR, aangezien zij van oordeel was dat Maxi [REDACTED] Belgium minstens een opzeggingstermijn van 6 maanden had moeten respecteren.

2.

Aangezien op deze ingebrekestelling geen reactie kwam, liet O [REDACTED] Creations op 1 oktober 2010 overgaan tot dagvaarding van Maxi [REDACTED] Belgium voor de rechtbank van koophandel te Dendermonde.

Zij vorderde de veroordeling van Maxi [REDACTED] Belgium tot betaling van 21.780,00 EUR, meer de verwijlntresten vanaf 9 juni 2010, de gerechtelijke intresten en de gerechtskosten, dit alles bij vonnis, uitvoerbaar bij voorraad, zonder borgstelling en met uitsluiting van het vermogen tot kantonnement. Het bedrag van 21.780,00 EUR kwam volgens O [REDACTED] Creations overeen met de gedeerde inkomsten, dewelke zij nog zou hebben gehad gedurende de door Maxi [REDACTED] Belgium na te leven opzeggingstermijn, namelijk 6 maanden x 3.630,00 EUR. Dit bedrag van 3.630,00 EUR kwam volgens O [REDACTED] Creations overeen met het ereloon dat zij, sedert het laatste jaar, voor haar prestaties maandelijks mocht factureren, inclusief 21 % btw. Om de opzeggingstermijn te bepalen, ging O [REDACTED] Creations uit van een overeenkomst, die 12 jaar had geduurd.

Maxi [REDACTED] Belgium vorderde de afwijzing van de vordering als ongegrond en de veroordeling van O [REDACTED] Creations tot de gerechtskosten.

Maxi [REDACTED] Belgium betwistte met klem dat er tussen partijen een samenwerkingsovereenkomst was gesloten. Zij erkende wel dat zij gedurende meerdere jaren beroep heeft gedaan op de diensten van O [REDACTED] Creations doch zij stelde dat deze samenwerking gebeurde op zelfstandige basis en van opdracht tot opdracht, zodat er van opzegging geen sprake was en O [REDACTED] Creations bijgevolg geen aanspraak kon maken op een opzeggingstermijn en een opzeggingsvergoeding.

Daarenboven hield zij voor dat er hooguit sprake was van een periode van 3 jaar gedurende dewelke zij met elkaar betrokken waren in het handelsverkeer, zodat O [REDACTED] Creations, om de opzeggingstermijn te bepalen, ten onrechte uitging van een periode van 12 jaar.

3.

Bij vonnis van 18 april 2011 veroordeelde de eerste rechter Maxi [REDACTED] Belgium tot betaling van 21.780,00 EUR, meer de verwijlntresten vanaf 9 juni 2010 en de gerechtelijke intresten vanaf de dagvaarding, en meer de gerechtskosten. Hij verklaarde het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande alle verhaal en zonder borgstelling.

Na vooreerst een aantal principes omtrent de overeenkomst in het algemeen en de bewijsvoering ervan te hebben uiteengezet, besloot de eerste rechter dat er tussen partijen een aannemingsovereenkomst was ontstaan, waarbij Maxi [REDACTED] Belgium er zich toe

verbonden had haar drukwerk toe te vertrouwen aan O███ Creations en dat zij samenwerkten op basis van een overeenkomst van onbepaalde duur. Hij motiveerde dit als volgt:

“Het betreft wel degelijk een duurovereenkomst vermits uit de boekhouding blijkt dat de eisende partij maandelijks diverse facturen aan de verwerende partij toestuурde, dewelke voorbehoudloos werden betaald. Bij duurovereenkomsten is de uitvoering van opeenvolgende of doorlopende prestaties gespreid in de tijd.”

Hiermee rekening houdend, oordeelde de eerste rechter dat Maxi ████ Belgium, op grond van de verplichting overeenkomsten te goeder trouw uit te voeren, een opzeggingstermijn in acht had moeten nemen.

Op grond van de voorgelegde stukken besloot de eerste rechter dat O███ Creations een zware schade had geleden door het wegvallen van de samenwerking, aangezien zij in de periode van 2007 tot mei 2010 een omzet had gedraaid van 234.333,41 EUR, louter en alleen op basis van de samenwerking met Maxi ████ Belgium. De eerste rechter achtte een duur van de samenwerking van 12 jaar bewezen, wat bleek uit de e-mail d.d. 10 mei 2010 van dhr. Van ████ en de inhoud van de brief van O███ Creations d.d. 9 juni 2010, waarop Maxi ████ Belgium niet gereageerd had, zodat zij met de inhoud ervan akkoord ging. Hij bepaalde de opzeggingstermijn op 6 maanden, gelet op de quasi-exclusiviteit waarbinnen O███ Creations voor Maxi ████ Belgium werkte, de lange duur van de contractuele relatie en de maandelijks vergoedingen, die werden betaald. Aangezien de maandelijks omzet van O███ Creations ongeveer 8.080,46 EUR bedroeg, kon volgens de eerste rechter 3.630,00 EUR per maand worden weerhouden.

4.

Maxi ████ Belgium kan zich niet verzoenen met dit vonnis en stelde hoger beroep in. Zij vordert dit vonnis teniet te doen, de vordering van O███ Creations af te wijzen als ongegrond en O███ Creations te veroordelen tot de kosten van het geding, ondergeschikt de vordering ex aequo et bono te herleiden.

O███ Creations vordert het hoger beroep af te wijzen als ongegrond, dienvolgens het bestreden vonnis te bevestigen en Maxi ████ Belgium te veroordelen tot de gerechtskosten.

De argumenten van partijen in hoger beroep zullen hierna besproken worden in de mate zij dienstig zijn voor de beoordeling van het geschil.

Beoordeling

1.

De vordering van O███ Creations strekt ertoe een opzeggingsvergoeding te verkrijgen wegens de opzegging van de door haar voorgehouden samenwerkingsovereenkomst tussen

partijen. Volgens O... Creations en de eerste rechter ging het om een aannemingsovereenkomst van onbepaalde duur, waarbij Maxi ... Belgium zich ertoe verbonden had haar drukwerk toe te vertrouwen aan haar.

Maxi ... Belgium betwist dat er sprake was van dergelijke aannemingsovereenkomst van onbepaalde duur. Volgens haar bestond de handelsrelatie in een loutere opeenvolging van afzonderlijke opdrachten.

2.

De vordering van O... Creations is gesteund op het bestaan van een aannemings- of samenwerkingsovereenkomst van onbepaalde duur. Als eisende partij moet zij bewijzen dat partijen dergelijke overeenkomst hebben gesloten.

Aangezien beide partijen handelsvennootschappen zijn en de beweerde wederzijdse verbintenissen in hoofde van beide partijen handelsverbintenissen zijn, kan dit bewijs geleverd worden door alle middelen van recht, vermoedens inbegrepen. Een geschrift is geen vereiste voor het bestaan en het bewijs van de overeenkomst.

3.

De eerste rechter leidt dergelijke overeenkomst af uit de boekhouding van O... Creations, waaruit blijkt dat zij *“maandelijks diverse facturen aan de verwerende partij toestuurde, dewelke voorbehoudloos werden betaald. Bij duurovereenkomsten is de uitvoering van opeenvolgende of doorlopende prestaties gespreid in de tijd.”*

Deze overweging volstaat niet om te spreken van een overeenkomst van onbepaalde duur. De omstandigheid dat O... Creations maandelijks facturen stuurde, welke voorbehoudloos werden betaald, wijst enkel op een min of meer langdurige handelsrelatie, doch nog niet op een overeenkomst van onbepaalde duur.

Er zou slechts sprake kunnen zijn van een overeenkomst van onbepaalde duur, waarbinnen de prestaties kunnen gesitueerd worden, indien Maxi ... Belgium de verbintenis op zich genomen had om het drukwerk aan O... Creations toe te vertrouwen, met andere woorden indien Maxi ... Belgium aan O... Creations het *recht* had toegekend om voor een bepaalde of onbepaalde duur het drukwerk uit te voeren. Dit veronderstelt eveneens een gestructureerde en georganiseerde samenwerking.

4.

O... Creations steunt zich op volgende elementen om voor te houden dat er sprake was van een aannemingsovereenkomst van onbepaalde duur:

- er zou tussen partijen een vaste maandelijkse vergoeding zijn overeengekomen; also heeft zij, sedert het laatste jaar, maandelijkse een ereloon van 3.000,00 EUR, meer btw, gefactureerd;

- gedurende een lange periode vond er een bestendige samenwerking plaats tussen partijen;
- de inhoud van de e-mail d.d. 10 mei 2010 van Maxi [redacted] Belgium;
- het gebrek aan reactie tegen haar eigen brief d.d. 9 juni 2010;
- de uitvoering van de overeenkomst;
- concrete afspraken omtrent de termijn, de wijze van uitvoering van het werk en de prijs; er waren geen afzonderlijke bestekken per opdracht;
- Maxi [redacted] Belgium zou haar hebben aangezet tot het investeren in zeer gespecialiseerde materialen, ter realisatie van haar folders;
- O [redacted] Creations werkte zo goed als uitsluitend voor Maxi [redacted] Belgium.

Het hof bespreekt hierna deze argumenten.

4.1.

Uit de door de Maxi [redacted] Belgium voorgelegde facturen blijkt enkel dat zij slechts gedurende enkele maanden, voorafgaand aan de beëindiging van de samenwerking, bedragen van 3.000,00 EUR heeft gefactureerd. Het ging daarbij niet telkens om een maandelijks bedrag van 3.000,00 EUR, maar wel om een louter gefactureerd bedrag van 3.000,00 EUR, namelijk de facturen met nr. 2010004 d.d. 9 februari 2010 betreffende werkzaamheden van februari 2010, de factuur met nr. 2010006 d.d. 1 maart 2010 betreffende de maand maart 2010, en de factuur met nr. 2010009 d.d. 1 april 2010, nog eens betreffende de maand maart 2010. Voor deze maanden werden ook nog andere bedragen gefactureerd. Daarnaast wordt er in de door O [redacted] Creations voorgelegde orderlijst betreffende de jaren 2009 en 2010 nog melding gemaakt van 3.000,00 EUR voor de folders van januari 2010 en mei 2010, doch betreffende de maand mei 2010 legt zij geen factuur voor. Voor de periode tot en met december 2009 werd er weliswaar heel frequent gefactureerd, doch steeds met wisselende bedragen en op meerdere dagen per maand, zonder dat in de orderlijsten sprake is van een vast bedrag van 3.000,00 EUR, en dit terwijl de samenwerking volgens O [redacted] Creations 12 jaar zou geduurd hebben. Het gaat dus niet om een vaste maandelijks facturatie, met dezelfde bedragen op (ongeveer) dezelfde dagen van elke maand. De omstandigheid dat O [redacted] Creations voor de folders vanaf januari 2010 vaste bedragen van 3.000,00 EUR aangerekend heeft, terwijl voordien steeds wisselende bedragen werden gefactureerd, volstaat niet om te stellen dat er sprake was van een samenwerkingsovereenkomst.

4.2.

De zeer frequente facturatie toont inderdaad een bestendige samenwerking aan, doch dit wijst eerder op een feitelijke situatie bestaande in een intensieve handelsrelatie, doch niet op een samenwerkingsovereenkomst, waarbij Maxi [redacted] Belgium aan O [redacted] Creations voor onbepaalde duur het *recht* verschaftte het drukwerk van folders te verzorgen.

4.3.

De inhoud van de e-mail van 10 mei 2010 van Maxi [redacted] Belgium toont een langdurige samenwerking aan, doch niet het bestaan van een samenwerkingsovereenkomst, met de

98217

betekenis zoals hierboven vermeld. Maxi [REDACTED] Belgium heeft in deze e-mail niet gesteld dat er sprake was van een samenwerkingsovereenkomst maar wel van een samenwerking. Dat Maxi [REDACTED] Belgium met deze e-mail een einde aan de samenwerking maakte en het nodig achtte dit mee te delen impliceert niet dat er sprake was van een samenwerkingsovereenkomst.

4.4.

Het gebrek aan protest tegen de brief d.d. 9 juni 2010, waarin O [REDACTED] Creations het heeft over een samenwerkingsovereenkomst en aanspraak maakt op een opzeggingsvergoeding, bewijst evenmin het standpunt van O [REDACTED] Creations.

Er kan niet, *bij wijze van algemene regel*, aangenomen worden dat ten aanzien van handelaars, het bewijs van het bestaan van een overeenkomst geleverd wordt door het gebrek aan protest tegen een brief. Daarvoor bestaat geen wettelijke grondslag.

In het voorliggend geval gaat het niet om het bewijs van een overeenkomst, die zou volgen uit de aanvaarding van een factuur. Een brief, uitgaande van een partij, kan op zichzelf ten aanzien van haar wederpartij, geen bewijs aanbrenge, noch een bron van verbintenissen zijn. Het is enkel de aanvaarding ervan, die toelaat aan dit eenzijdige geschrift bewijswaarde te verlenen.

Het stilzwijgen is in beginsel dubbelzinnig. De aanvaarding kan slechts blijken uit een stilzwijgen, indien er omstandigheden zijn die deze dubbelzinnigheid opheffen, zodanig dat daaruit redelijkerwijze enkel nog een aanvaarding kan worden afgeleid. Ook ten aanzien van handelaars is het stilzwijgen op zich geen bron van verbintenissen. Het is enkel een omstandig stilzwijgen dat een aanvaarding van een aanspraakbevestiging kan opleveren.

Er zijn in het voorliggend geval geen omstandigheden, die aan het gebrek aan antwoord van Maxi [REDACTED] Belgium op voormelde brief van 9 juni 2010, het onbetwistbaar karakter van een aanvaarding van de inhoud ervan geven.

4.5.

O [REDACTED] Creations bewijst niet dat er betreffende het geheel van de orders afspraken waren omtrent prijs, uitvoeringswijze en uitvoeringstermijn. Er ligt geen enkel stuk daaromtrent voor. Behoudens de vaststelling dat er kort voor het einde van de samenwerking enkele malen ronde bedragen van 3.000,00 EUR werden gefactureerd, waren de facturatiegegevens tijdens elke maand en de facturatiebedragen zeer wisselend. Dat er per afzonderlijk order geen bestek werd opgemaakt kan ook inhouden dat de prijsbepaling vrij was, dit volgens het principe van de partijbeslissing, waarbij het aan de aannemer wordt overgelaten de prijs te bepalen, mits dit ter goeder trouw te doen. Het is bovendien niet omdat O [REDACTED] Creations de prijs steeds op dezelfde wijze zou hebben bepaald (wat zelfs niet bewezen is) dat daaromtrent vaste en bindende prijsafspraken werden gemaakt.

98218

4.6.

O [redacted] Creations bewijst niet dat Maxi [redacted] Belgium haar heeft “aangezet” bepaalde investeringen te doen. De omstandigheid dat O [redacted] Creations regelmatig investeringen deed, toont niet aan dat deze het gevolg waren van tussen partijen gemaakte investeringsafspraken.

4.7.

O [redacted] Creations bewijst niet dat zij de laatste jaren uitsluitend voor Maxi [redacted] Belgium werkte. Deze bewering wordt zelfs tegengesproken door de door haarzelf voorgelegde facturen. Uit de nummering van deze facturen blijkt hoeveel facturen zij ongeveer jaarlijks uitschreef. In 2007 waren dit er ongeveer 80, in 2008 ongeveer 70 en in 2009 ongeveer 60. Het hof telt 26 facturen in 2007, gericht aan Maxi [redacted] Belgium, 23 facturen in 2008 en 21 facturen in 2009. Aldus was ongeveer 1/3 van de facturatie van O [redacted] Creations gericht aan Maxi [redacted] Belgium. Hieruit blijkt dat Maxi [redacted] Belgium een zeer belangrijke klant van O [redacted] Creations was, doch zeker niet de enige klant.

4.8.

Uit de voorgelegde stukken blijkt niet dat de prestaties van O [redacted] Creations voor Maxi [redacted] Belgium kaderden in de uitvoering van een samenwerkingsovereenkomst, waarbij Maxi [redacted] Belgium aan O [redacted] Creations voor onbepaalde tijd het recht had toegekend het drukwerk uit te voeren. De door de partijen voorgelegde stukken sluiten niet met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid uit dat de handelsrelatie tussen partijen niet meer was dan een weliswaar intensieve opeenvolging van afzonderlijke opdrachten, zonder gestructureerde of georganiseerde samenwerking.

5.

Het hof besluit dat O [redacted] Creations er niet in slaagt te bewijzen dat er tussen partijen sprake was van een samenwerkingsovereenkomst van onbepaalde duur.

Hiermee rekening houdend is niet bewezen dat Maxi [redacted] Belgium gehouden was een opzeggingstermijn bij de beëindiging van de samenwerking in acht te nemen.

Om die reden moet verder niet ingegaan worden op de discussie tussen partijen omtrent de werkelijke duur van de samenwerking om de opzeggingstermijn te bepalen.

De vordering van O [redacted] Creations is bijgevolg ongegrond. Het hoger beroep is gegrond.